

PhDr. Ivana Lukačovičová
Františka Křížka 8
170 00 Praha 7

tel/fax: 02/377494 /po změně od října 99 - 3337 8859/
mobil: 0602 343225

Jednota tlumočníků a překladatelů
Redakce bulletinu ToP
Senovážné náměstí 23
112 82 Praha 1

15. 9. 1999

Vážená redakce,

Na začátku tohoto roku jsem navštívila Váš sekretariát, abych si objednala časopis ToP. Jsem absolventkou filozofické fakulty Univerzity Karlovy, obor angličtina-němčina, a přesto, že od r. 1975 vyučuji na Vysoké škole ekonomické, zajímám se stále i o překladatelsko-tlumočnickou problematiku/. Zároveň jsem dostala informaci, že byste měli zájem o další příspěvky, pokud budou v souladu s rubrikami, které ToP obsahuje. Do rubriky Překladatelské osobnosti bych se s Vámi ráda podělila o portrét básníka a překlادatele Manfreda Petera Heina, který se zasloužil o překlady českých básníků, jimž seznamoval německy mluvící čtenáře s významnými osobnostmi české literatury. Znám Manfreda Petera Heina osobně od r. 1993. Doufám, že jeho zajímavá osobnost v souvislosti s českou kulturou zaujmě také čtenářskou obec ToP.

S přátelskými pozdravy

Ivana Lukačovičová

Přítel české poezie – Manfred Peter Hein

V r. 1964 ho Johannes Bobrowski nazval německým básníkem z Finska. Tato zvláštní kombinace je umocněna jeho rodištěm – narodil se a školní léta strávil ve Východním Prusku, do kterého nebyl po roce 1945 pro odsunuté Němce přistup. Gymnázium a germanistiku spolu s dalšími obory jako historie, dějiny umění a finština studoval tedy v Německu. Jako sedmadvacetiletý přesídlil do Finska, kde založil rodinu. Psal básně, eseje, překládal. Počátkem šedesátých let začaly jeho básně nabývat na proslulosti, účastnil se konferencí Skupiny 47 /Gruppe 47/, překládal moderní finskou lyriku, snažil se však probudit také zájem finské veřejnosti o poezii německou. Tento cíl se však k jeho velkému zklamání příliš nepodařil – finské instituce měly zájem o „export“, nikoliv však o „import“ kultury. A co hůře: v druhé polovině šedesátých let přestal být Hein brán jako básník – začal být považován za „pouhého“ překladatele, jeho vlastní tvorba zůstávala nejen u kritiky, ale i u finských kolegů a veřejnosti bez ohlasu. Jiné módní vlny překryly Heinovy mnohovrstevnaté, jazykově bohaté verše.

Z těchto let pochází Heinovo přátelství s lyrikem Antonínem Brouslem a brněnským básníkem Janem Skácelem. Po pět let, od r. 1964, poznával Hein systematicky české dějiny, kulturu, reálie a studoval češtinu, tento „příliš obtížný jazyk příliš malého národa“ /citát Franze Werfela – „diese allzu schwierige Sprache einer allzu kleinen Nation“/. Manfred Peter Hein začal překládat za podpory Antonína Brouska především verše Františka Halase a tyto překlady dávaly tušit, jakého mistrovství se již dopracoval, jeho práce zastiňovaly dřívější překlady Franze Fühmanna a Petera Demetze. Následovat měli další básníci, Josef Hora, Vladimír Holan, Jan Zahradníček. Pak přišel podzim 1968. Mnohé dlouhodobé projekty byly zrušeny, mnohé dlouhodobé pobity začaly být nežádoucí. Velké plány se neuskutečnily.

Teprve v r. 1979 vyšly Heinovy překlady Halasových básní v Düsseldorfu s úvodním slovem Ludvíka Kundery. A v r. 1991 vydal Ammann Verlag Zürich antologii východoevropské avantgardy z let 1910-1930 Auf der Karte Europas ein Fleck. /Jen skvrna na mapě Evropy/. Vydatel Manfred Peter Hein zde mezi básníky polské, rumunské, maďarské, bulharské, chorvatské, srbské a další zařadil kromě vlastních překladů Františka Halase také Seiferta, Nezvala, Tomana, Wolkera a Biebla. Je dobré, že něco z dobré věci vždy přežije a zůstane zachováno.

Velký projekt seznámení německých čtenářů s velikány české poezie se bohužel nikdy nerealizoval. Možná se ještě někdy najdou dva básníci –

překladatelé na obou stranách hranice, kteří se tohoto úkolu s nezbytným nadšením ujmou.

Bibliografie

Andreas F. Kelletat: Ein deutscher Dichter aus Finnland in: *Ausblick*, Jahrgang 41, Heft 1-2, Lübeck, Juli 1991, str. 8-12

Ivana Lukačovičová: Zu den Übersetzungsschwierigkeiten der Gedichte von František Halas, *Germanistische Forschungen zum literarischen Text*, Vaasa 1993